

Aloite strategisen tutkimuksen teema-alueeksi 2024

Vesi hyvinvoinnin, turvan ja rauhan elementtinä

Teemassa keskitytään veteen ja vesivaroihin yhteiskunnallisena kysymyksenä kansallisesti ja globaalisti. Vesi on olennainen osa hyvinvointia, huoltovarmuutta ja kestävästä kehitystä puhutaan sitten pinta- tai pohjavesistä, sisävesistä tai meristä. Vesivarat ja -reitit määrittävät monin tavoin yhteiskuntien toimintaa. Vedellä ja vesistöillä on myös vahva kulttuurinen merkitys ja arvo. Suomessa on merkittävää vesiosaamista, joka luo vahvan perustan veteen liittyvien uusien ratkaisujen kehittämiseksi. Maailmanlaajuisesti tarkasteltuna vesi on kriittinen resurssi, jonka hallinta aiheuttaa jännitteitä ja jopa konflikteja. Myös ilmastonmuutos, luontokato ja väestökysymykset haastavat kaikki osaltaan kansainvälistä vesidiplomatiaa ja -politiikkaa. Miten edistää kestävästä vesivarojen hallintaa tilanteissa, joissa syntyy kilpailua veden riittävydestä? Miten vahvistaa vesiturvallisuutta niin määrään kuin laatuun kohdistuvia uhkia vastaan?

Teemassa rakennetaan laaja-alaista ymmärrystä ja asiantuntijuutta vesiturvallisuuden ja vesien kestävästä käytöstä vahvistamiseksi Suomessa ja kansainvälisesti. Veden ja vesistöjen hyvä ja oikeudenmukainen hallinta ovat keskeisiä hyvinvointiyhteiskunnalle. Veteen ja vesivaroihin kohdistuu monenlaisia paineita esimerkiksi teollisuudessa, maataloudessa, liikenteessä, matkailussa ja energia-alalla. Suuri osa veden kulutuksestamme kohdistuu välillisesti Suomen rajojen ulkopuolelle. Monitieteinen, tieteenalarajat ylittävä lähestymistapa on oleellinen, kun ratkotaan vesiturvaan liittyviä ekologisia, yhteiskunnallisia, taloudellisia, kulttuurisia ja teknologisia kysymyksiä systeemillä otteella. Yksittäisten tutkimushankkeiden aiheet voivat liittyä kansallisen tason kysymyksiin tai ylikansalliseen toimintaympäristöön. Tutkimuksessa voidaan keskittyä esimerkiksi vesivarojen, -infrastruktuurien tai -ekosysteemien vastuulliseen hallintaan, tai vesidiplomatian vahvistamiseen sekä veteen liittyvien kriisien ja konfliktien ennaltaehkäisyyn. Vesiteknologia ja digitalisaatio voivat synnyttää uusia mahdollisuuksia vesiturvallisuuden, hallinnan, elinkeinojen ja liiketoiminnan saralla sekä tukea luonnon monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistavaa vesien käyttöä.

Teemasta tehtävän tutkimuksen tulee vahvistaa edellytyksiä tehdä pitkäjänteisiä päätöksiä ja valmiuksia ennakoita veden hallintaan ja vesiturvaan liittyviä haasteita sekä mahdollisuuksia. Päätöksenteon avoimuus ja osallisuus sekä ylisukupolvisuus ovat oleellisia vesien hyvälle hallinnalle.